

Maateaduste olümpiaadi juhend 2024/2025. õppeaastaks

Üldsätted

Maateaduste olümpiaadi korraldab Tallinna Tehnikaülikooli Eksami- ja olümpiaadikool ja Geoloogia Instituut (edaspidi: **TalTech**). Maateaduste olümpiaad toimub **kahes voorus** (eelvoor ja lõppvoor) ning võisteldakse **ühes vanuseastmes: 10.–12. klassi ja kutsekoolide õpilased**. Olümpiaadi sisuliseks läbiviimiseks moodustatakse TalTechis maateaduste olümpiaadi žürii (edaspidi: žürii).

Kontseptsioon

Maateaduste olümpiaad on gümnasistidele mõeldud loodusteaduslik võistlus, mille eesmärk on mõista Maad ühe tervikliku süsteemina. Olümpiaad pakub rakenduslikke ja loomingulisi ülesandeid ning hõlmab mitmeid valdkondi nagu **geoloogia, kliima, okeanograafia ja keskkonnateadused**. Ülesannete edukas lahendamine eeldab teadmisi põhikooli ja gümnaasiumi geograafia, füüsika ja keemia õppekavast ning hea analüüsivõime olemasolu. Mõnedes valdkondades, nagu näiteks geoloogias, on ülesannete temaatika laiem geograafia õppekavas käsitletavast. Süvendatud tähelepanu leiavad sealhulgas geoloogilise aja, Maa süvaprotsesside, keskkonnamuutuste ja maapõueressurssidega seotud teemad. Olümpiaadi ülesannetes pööratakse tähelepanu eelkõige loodusteadusliku uuringu olemuse avamisele, probleemide lahendamise ja järelduste tegemiste oskuste arendamisele. Väiksem osakaal on erinevate valdkondadega seotud faktiteadmistel.

Eesmärgid

Maateaduste olümpiaadi eesmärgid on:

- tõsta õpilaste huvi maateaduste, sh geoloogia, okeanograafia ja keskkonnateaduste vastu;
- kasvatada ühiskondlikku teadlikkust ja populariseerida maateaduste valdkonda laiemalt;
- tõhustada maateaduste alaste teadmiste ja oskuste omandamist;
- parendada maateaduste õpetamist koolis ja motiveerida õpetajate ainealast enesetäiendust;
- propageerida ideede vahetamist ja koostööd maateaduste valdkonnas ja vastavate erialade õpetamisel;
- innustada ja toetada maateadustes andekaid õpilasi ning arendada nende võimeid;
- süvendada andmekaeve- ja analüüsi oskusi;

- õpilaste ettevalmistamine rahvusvahelistel maateaduste olümpiaadidel osalemiseks.

Korraldus

Maateaduse olümpiaadi **eelvoor** toimub **21. märtsil 2025 (reede) kell 12.00-13.30 TalTech Moodle keskkonnas** ning **lõppvoor 12. aprillil 2025 (laupäev) TalTechis**.

Olümpiaadile registreerumine toimub TalTechi olümpiaadikooli kodulehel. Registreeruda võivad kõik Eesti üldhariduskoolide **gümnaasiumiõpilased (10.–12. klass) ja kutsekoolide õpilased**, kes pole samaaegselt ühegi kõrgkooli üliõpilased.

Ülesanded on **eesti keeles**. Olümpiaadi töökeel on eesti keel, st kogu žürii poolt edastatav info on eestikeelne.

Tulemused avalikustatakse TalTechi kodulehel <https://taltech.ee/olumpiaadikool> ja maateaduste olümpiaad kodulehel <https://mto.ee> ning parimatega võetakse personaalselt ühendust. Lõplikud tulemused vormistatakse protokollidena. Olümpiaaditööd arhiveeritakse õppeaasta lõpuni.

Küsimused, mida käesolev juhend ei reguleeri, on žürii pädevuses. Žürii ametlik kontaktaadress on maateadused@taltech.ee.

Eelvoor

Maateaduse olümpiaadi eelvoor toimub **21. märtsil 2025 TalTech Moodle keskkonnas** olevast teoreetilisi küsimusi koondavast testist. Olümpiaaditesti lahendamine nõuab Maa sfääridega (litosfäär, hüdrofäär, atmosfäär, biosfäär) seotud nähtuste ja protsesside tundmist ning arusaamist loodusteaduslikest mudelitest. Moodle keskkonnas olev **test avatakse kell 12.00** ning **testi tegemiseks on aega maksimaalselt 1.5 tundi**. Ülesanded on **eesti keeles**.

Eelvoorule tuleb registreerida vastava küsimustiku kaudu **13. märtsiks**. Pärast registreerimist saadetakse e-mailile info Moodle keskkonnas vastavale kursusele registreerimise kohta.

Olümpiaadi eelvoorule ülesandeid on õpilastel lubatud lahendada ainult õpetaja juuresolekul ilma kõrvalisi abimaterjale kasutamata (nt nutiseadmed või kaasõpilase/õpetaja abi). Eelvoorule sooritamise asukohtade (koolide) arv ei ole piiratud, kui on täidetud õpetaja juuresoleku tingimus. Õpetaja peaks oskama õpilasi aidata Moodle kursusele sisselogimisel ja tehniliste probleemide tekkimisel.

Eelvooruhindamine ehk olümpiaaditööde parandamine toimub Moodle keskkonnas automaatselt. Maateaduste olümpiaadi eelvooruhindamised **tulemused kuulutatakse välja hiljemalt 25. märtsil.**

Lõppvoor

Maateaduste olümpiaadi lõppvoor (ehk riiklik voor) leiab aset **12. aprillil 2025 Tallinna Tehnikaülikoolis** (Ehitajate tee 5, Tallinn).

Olümpiaadi lõppvooruhindamise ülesannete lahendamine nõuab loovat ja analüütilist mõtlemist ning oskust rakendada põhikooli ja gümnaasiumi geograafia, füüsika, matemaatika ja keemia kooliprogrammist omandatud teadmisi. Praktiline osa sisaldab kivimite, mineraalide ja fossiilide määramist.

Lõppvooruhindatakse 20 õpilast. Lõppvooruhindamistega võetakse personaalselt ühendust ning nende nimed avalikustatakse TalTechi kodulehel <https://taltech.ee/olumpiaadikool> ja maateaduste olümpiaadi kodulehel <https://mto.ee>.

Olümpiaadi ülesandeid lahendavad õpilased individuaalselt ilma kõrvalise abimaterjale kasutamata (nt erinevad nutiseadmed jms).

Lõppvooruhindamist kuulutab välja olümpiaadi žürii koondpunktisumma alusel **hiljemalt X nädala jooksul pärast olümpiaadi toimumist.** Sõltuvalt võistluse tulemustest autastatakse parimaid võistlejaid.

Rahvusvaheline maateaduste olümpiaad

Rahvusvaheline maateaduste olümpiaad (IESO) toimub 2025. aasta augustis. Olümpiaadi lõppvooruhindamist kuni neljal edukamal õpilasel, kes on nooremad kui 19 aastat (rahvusvahelise olümpiaadi toimumise hetkel), on võimalus kandideerida rahvusvahelise maateaduste olümpiaadi meeskonda. Meeskonda pääsemiseks tuleb läbida Tallinna Tehnikaülikooli poolt korraldatav eelkoolitus ning võistkonda pääsemise eelduseks on hea inglise keele oskus.

Žürii koosseis

Žürii esimees: **Alvar Soesoo** (TalTechi professor)

Liikmed:

- **Siim Veski** (TalTech professor)
- **Rutt Hints** (TalTechi vanemteadur)
- **Aarne Männik** (TalTechi kaasprofessor tennuris)

- **Päivo Simson** (TalTechi olümpiaadiõppe peaspetsialist)
- **Leeli Amon** (TalTechi nooremprofessor)
- **Sirli Sipp Kulli** (Eesti Geoloogiateenistuse direktor)
- **Tarmo All** (Eesti Geoloogiateenistuse nõunik)
- **Piret Karu** (Tallinna Reaalkooli geograafiaõpetaja, vaatljaliige)

Olümpiaadi info ja kontakt

Olümpiaadi info avaldatakse TalTechi olümpiaadikooli kodulehel <https://taltech.ee/olumpiaadikool> ja maateaduste olümpiaadi kodulehel <https://mto.ee>. Olümpiaadiga seotud täiendavat infot on võimalik saada maateadused@taltech.ee.

Eritingimusel ülikooli kandideerimise info on leitav TalTechi kodulehel <https://taltech.ee/eritingimustel-taltech>.

Maateaduste olümpiaadi läbiviimist toetab Haridus- ja Teadusministeerium.